

LIDIA MARIA SZYPOSZ

* 17 V 1944, Jaworzno

† 24 XII 2023, Szczytno

Lidia Maria Stryczek urodziła się w środę 17 maja 1944 roku w Jaworznie. Ojciec – Franciszek Stryczek, matka – Maria Stryczek z d. Frączek. W Jaworznie mieszkała przy ulicy Stefana Okrzei 4. Po wyjściu za mąż za Zbyluta Szyposza przyjęła nazwisko Szyposz.

Lidia Szyposz ukończyła studia magisterskie na kierunku „Historia” na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego w 1967 roku i nie podlegała przepisom ustawy z 25 lutego 1964 roku o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (DzU 1964, nr 8, poz.48). W praktyce oznaczało to, że mogła samodzielnie decydować o wyborze miejsca pracy.

Karierę pedagogiczną rozpoczęła 1 września 1967 roku jako nauczycielka historii w Szkole Podstawowej nr 14 na Borach w Jaworznie. Uczyła tutaj do 31 sierpnia 1968, po czym głównie ze względów rodzinnych przeniosła się na własną prośbę do Szkoły Podstawowej nr 5 w Jaworznie, w której pracowała od 1 września 1968 do 14 września 1973. Następnie na podstawie pisma Józefa Krupki, inspektora szkolnego Wydziału Oświaty i Wychowania oraz Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej

w Jaworznie (OK-II-130/307/7 z 6 X 1973), została zwolniona z dniem 15 września 1973 z dotychczasowych obowiązków i przeniesiona ze stanowiska nauczycielki Szkoły Podstawowej nr 5 w Jaworznie do szczycieńskiego LO. Tutaj w okresie od 15 września 1973 do 31 sierpnia 1974 była zatrudniona na etacie nauczyciela-wychowawcy internatu LO, po czym od 1 września 1974 do 31 sierpnia 1984 uczyła historii. Następnie na wniosek Janiny Gałosz (1935–2023), ówczesnej dyrektorki Zespołu Szkół im. Jana III Sobieskiego, powierzono jej, pomimo że była bezpartyjna, stanowisko wicedyrektorki Zespołu, które zajmowała do 31 sierpnia 1991. Podkreślam ten fakt, ponieważ, jak sama napisała, „Były to czasy, gdy najczęściej osoby sprawujące funkcje kierownicze **musiały być członkami PZPR** i uzyskać akceptację Komitetu Miejskiego (PZPR) oraz nadrzędnych władz oświatowych”¹.

Janina Gałosz we wniosku skierowanym do Komitetu Miejskiego PZPR w Szczytnie w sprawie zatwierdzenia kandydatki na stanowisko wicedyrektorki Zespołu Szkół tak napisała o Lidii Szyposz: „Mgr Lidia Szyposz jest nauczycielką historii w Liceum Ogólnokształcącym im. 25-lecia PRL w Szczytnie od 1974 r. Posiada 17-letni staż pracy. Jest nauczycielką wysoce zdyscyplinowaną. Zrównoważoną, konsekwentną w wymaganiach. Na lekcjach historii i propedeutyki nauki o społeczeństwie eksponuje wychowawcze treści programu. Jej postawa ideowo-moralna jest wzorem dla młodzieży. Nie uchyla się od pracy społecznej. Wyróżniona nagrodą Ministra II stopnia w 1980 r. W 1982 r. za całokształt pracy dydaktyczno-wychowawczej otrzymała ocenę wyróżniającą”².

Funkcję wicedyrektorki Lidia Szyposz pełniła od 1 września 1984 do 31 sierpnia 1991, równolegle nauczając historii. Później na podstawie pisma Piotra Karczewskiego, nowego dyrektora Zespołu Szkół (ZSO/85/91 z 14 VI 1991), skierowanego do kuratorium Oświaty i Wychowania w Olsztynie, Lidia Szyposz została zwolniona 31 sierpnia 1991 roku ze stanowiska wicedyrektorki Zespołu i od 1 września 1991 do 31 sierpnia 1997 była nauczycielką historii. Dodatkowo kierowała LO dla Pracujących w okresie od 1987 aż do czasu jego rozwiązania w 1993 roku.

14 października 1992 Piotr Karczewski, wnioskując o przyznanie Profesor Lidii Szyposz nagrody specjalnej dyrektora Zespołu Szkół, napisał w uzasadnieniu: „[Profesor Lidia Szyposz]³ Pracuje w LO od 1972 r. jako nauczycielka historii⁴. Przez 4 lata pełniła funkcję wicedyrektora szkoły sprawując nadzór nad Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących. Wywiązywała się wzorowo ze swoich obowiązków. Jako nauczycielka historii prowadzi lekcje na wysokim poziomie. Stosuje różnico-

¹ L. Szyposz, *Wicedyrektorzy*. W: Pr. zb., *Liceum Ogólnokształcące w Szczytnie. 1945–1995*. Red. M. Stępkowska. Szczytno 1995, s. 45. Pogr. – G.O.

² Pisownia oryginalna. Wniosek znajduje się w archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie. Komitet Miejski PZPR w Szczytnie uchwałą egzekutywy zatwierdził wniosek 23 VIII 1984 roku.

³ Uzupełnienia w nawiasach kwadratowych pochodzą ode mnie – G.O.

⁴ Informacja błędna, gdyż Lidia Szyposz rozpoczęła pracę w LO 15 września 1973 roku jako wychowawca-nauczyciel.

wane wymagania wobec uczniów i różne metody nauczania. Jest zdyscyplinowana, wzorowo prowadzi dokumentację wychowawcy klasowego. Chętnie podejmuje dodatkowe zobowiązania (np. zastępstwa, opiekę wychowawczą nad klasą pod nieobecność wychowawcy, pracę w zespole wychowawczym itp.). Opiekuje się nadal Samorządem Słuchaczy”⁵.

Podobnie w piśmie z 19 czerwca 1997, uzasadniając wniosek o przyznanie nagrody specjalnej dyrektora Liceum Ogólnokształcącego, Piotr Karczewski wystawił nauczycielce pozytywną opinię: „[Profesor Lidia Szyposz] Prowadzi lekcje na wysokim poziomie, wykorzystując dostępne środki dydaktyczne. Dobrze przygotowuje uczniów do egzaminu dojrzałości. Z dużym zaangażowaniem wykonuje obowiązki wychowawcy klasowego, bez zastrzeżeń prowadzi dokumentację. Wobec młodzieży jest życzliwa, szczerą, a jednocześnie konsekwentną i wymagającą. W bieżącym roku szkolnym osiągnęła poważny sukces: jej uczeń zajął pierwsze miejsce w województwie w ogólnopolskim konkursie wiedzy o czasach i osobach związanych z etosem i dziejami Mazurka Dąbrowskiego i zakwalifikował się do eliminacji centralnych”⁶. Można jeszcze dodać, że Profesor Lidia Szyposz opiekowała się Samorządem Szkolnym oraz członkami ZSMP w czasach, gdy ta organizacja działała jeszcze w Szkole.

Lidia Szyposz jest autorką dwóch niewielkich objętościowo tekstów, lecz przydatnych w ustalaniu faktów związanych z latami pracy poszczególnych nauczycieli, wychowawców i bibliotekarzy zatrudnionych w szczycieńskim LO, poczynając od 1945 roku. Napisała fragment do książki na 40-lecie LO pt. *Życie kulturalne*⁷, a w opracowaniu na 50-lecie Szkoły – notę *Wicedyrektorzy*⁸.

Profesor Lidia Szyposz była wielokrotnie nagradzana. Otrzymała następujące wyróżnienia:

- 1) Nagroda Dyrektora LO w Szczytnie,
- 2) Nagroda Kuratora Oświaty i Wychowania,
- 3) Nagroda Ministra Oświaty i Wychowania,
- 4) Nagroda Specjalna Dyrektora LO w Szczytnie.

Profesor Lidia Szyposz zmarła nagle w wieku 79 lat w niedzielę 24 grudnia 2023 roku w Szczytnie. Urna z Jej prochami została umieszczona w grobie na tutejszym cmentarzu komunalnym (kwatery IV B, rząd V, numer grobu 1). Pamięć o nauczycielce historii i propedeutyki nauki o społeczeństwie oraz wicedyrektorce Szkoły utrwalono w *Księdze honorowej LO*.

⁵ Pisownia oryginalna. Wniosek znajduje się w archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

⁶ Pisownia oryginalna. Wniosek znajduje się w archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

⁷ Pr. zb., *40 lat Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie. 1946–1984*. Red. A. Wrońska. Szczytno 1986, s. 31–34.

⁸ Pr. zb., *Liceum Ogólnokształcące w Szczytnie. 1945–1995*. Red. M. Stępkowska. Szczytno 1995, s. 45–46.

ANEKS FOTOGRAFICZNY

PORTRETY

Ryc. 1 (a, b, c, d). Wykadrowane portrety Lidii Szyposz z czasów pracy w LO (1973–1985).

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Z ŻYCIA SZKOŁY

Wrocław, dnia 14 czerwca 1967 r.

ZAŚWIADCZENIE

Na podstawie § 61 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1964 r. w sprawie zatrudniania absolwentów szkół wyższych oraz orzekania o obowiązku zwrotu kosztów wykształcenia (Dz. U. Nr 22, poz. 146) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1964 r. w sprawie kierunków studiów objętych planowym zatrudnieniem absolwentów (Dz. U. Nr 22, poz. 147) zaświadcza się, że Obywatel (ka) **Lidia Szyposz** (córka) **Franciszka** urodzony (a) dnia **17 maja 1944 r.** w **Jaworznie** zamieszkały (a) w **Jaworznie** ul. **Okrzeji** Nr **4.** absolwent (ka) ~~szkół~~ **Uniwersytetu Wrocławskiego** **Filozoficzno-Historycz.** (nazwa szkoły wyższej) wydziału **Filozoficzno-Historycz.**

nie podlega przepisom ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 8, poz. 48).

*) niepotrzebne skreślić

pieczęć

podpis *[podpis]*

1416 - 570

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU PRACY I PŁAC
dla zatrudniania absolwentów szkół wyższych

Wrocław

Ryc. 2. Zaświadczenie wystawione przez Uniwersytet Wrocławski o niepodleganiu Lidii Szyposz nakazowi pracy.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Jaworzno, dnia 15 sierpnia 1967 r. 3

Nr Ośw. II, k/.....
 Polityczny: umowy o pracę,

Obyw. mgr Lidia Szyposz
 Absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego
 w Wrocławiu

Przejmuję do pracy Obyw. w Szkole Podstawowej nr 14 w Jaworznie
 na czas nieokreślony określić czas trwania umowy: na okres próbnego, a po upływie tego
okresu na czas określony od dnia 1 września 1967 r. bądź na trzymiesięczny okres próbnego, a po
upływie tego okresu na czas nieokreślony bądź na czas określony do dnia
 bądź na czas nieokreślony na warunkach określonych w instrukcji Ministerstwa Oświaty z dnia 15.9.1960 r.
 w sprawie stosunku pracy nauczycieli kontraktowych Dz. U. Min. Ośw. Nr 9 poz. 97 1963 r. i powie-
 szam obowiązki: nauczycielki w wymiarze 26 23 godzin *z/ak*
 zasadniczych (kontraktowych) i w godzin nadliczbowych, z tym, że liczba godzin nadliczbowych
 w ciągu roku szkolnego może być zmniejszona lub zwiększona bez potrzeby wypowiedzania warunków
 umowy o pracę o ile organizacja pracy w szkole uzasadnia zmniejszenie lub zwiększenie godzin
 nadliczbowych.

Do pracy należy się zgłosić w dniu 1 września 1967 r. w czasie trwania umowy o pracę będzie
 Obyw. otrzymywać wynagrodzenie określone w obowiązujących przepisach prawnych dla odpowiedniej
 kategorii nauczycieli mianowanych.

Stosunek pracy z Obyw. zostaje związany w formie umowy o pracę, a nie przez mianowanie
 z powodu rozp. Min. Ośw. z 12.4.62r./Dz. U. nr 30, poz. 141/ tj. na zasadzie art 6 ust. 2
 i lit. ust. 3 i 4 ust. z dn. 27 kwietnia 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz. U. Nr 12 poz. 63)

K. K.
 Inspektor Szkolny
 (podpis pracodawcy)
 mgr Leon Kościółek

Wyrażam zgodę na zawarcie umowy o pracę na powyższych warunkach, potwierdzam odbiór 1 egz.
 niniejszej umowy w dniu 22. VIII 1967 r. oraz oświadczam, że zapoznałem się z posta-
 nowieniami powołanej w umowie instrukcji.

Jaworzno, dnia 22. VIII 1967 (data objęcia obowiązków służbowych)

Lidia Szyposz
 (podpis pracownika)

.....
 (podpis dyrektora-kierownika)

Stawka 1.450 zł + 120 zł = 1570 zł

Jaworzno, sam. 2069 63 5000

Ryc. 3. Pierwsza umowa o pracę w Szkole Podstawowej nr 14 w Jaworznie.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

PREZYDIUM
Miejskiej Rady Narodowej
Wydział Oświaty i Wychowania
oraz Kultury
ul. Grunwaldzka 33
32-510 Jaworzno

Obywatelka,

mgr Lidia S.Z.Y.P.O.S.Z.

nauczyciel/ka/ wychowawczyni

Szkoły Podstawowej Nr 5

w Jaworznie

Nasz znak: OK-II-139/307/73. r

Data: 6.X.1973 r.

W związku z przeniesieniem Obywatela/ki/ na stanowisko

nauczycielki do Liceum Ogólnokształcącego

w Szczytnie Wydział Oświaty i Wychowania

oraz Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Jaworznie

zwalnia Obywatela/kę/ z dniem 15.IX.1973 r. z dotychczasowych

obowiązków w Szkole Podstawowej Nr 5 w Jaworznie

Celem objęcia nowych obowiązków służbowych powinien /na/ Obywatel
zgłosić się u. Dyr. Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

Pow. w PMRN w Jaworznie
za nr 88/73 str. 1 ogz.300

Inspektor Szkolny

Mgr Józef Krupka

WW/UZ

Ryc. 4. Pismo w sprawie przeniesienia Lidii Szyposz do pracy w szczecińskim LO.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 5. Współczesny widok na budynek Liceum Ogólnokształcącego,
w którym Lidia Szyposz pracowała w latach 1973–1997.**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

**Ryc. 6. Współczesny widok na wejście do budynku Liceum Ogólnokształcącego,
w którym Lidia Szyposz pracowała w latach 1973–1997.**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

1974/75

Skład Rady Pedagogicznej

Władysław Bondaj - dyrektor, j. polski
Helena Jarlecka - z-ca dyr. matematyka
Jadwiga Budkiewicz - j. polski
Krystyna Trzcińska - j. polski
Ewa Babiniewska - j. polski
Alina Hrońska - j. łaciński
Roman Knapkiewicz - j. angielski
Jerzy Erwin - j. niemiecki
Mina Czerniawska - j. rosyjski
Krystyna Trentowska - j. rosyjski
Mieczysław Matelok - historia
Lidia Szyposz - historia, PPOS
Helena Matok - biologia
Urszula Kocińska - geografia

Agnieszka Michalczuk - matematyka
Teodor Kociński - matematyka
Antoni Ostasz - fizyka
Jan Gładkowski - fizyka
Jan Michalczuk - chemia
Urszula Orłowska - wych. plast. i techn.
Stanisław Konstanty - kier. internatu, zpt.
Henryk Zieliński - wych. muz.
Maria Kellman - w-f, higiena
Hilhelm Brzwicki - w-f
Jerzy Matok - P.O., astronomia
Bronisława Kozaczuk - bibliotekarka
Aleksandra Bondaj - bibliotekarka

Prac. administracyjnych: Krystyna Ropiak-ref. Władysława Maciejczyk-woźni

**Ryc. 7. Skład Rady Pedagogicznej LO w r. szk. 1974/1975.
Po raz pierwszy wśród nauczycieli — Lidia Szyposz.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 8. Otwarcie Miejsca Pamięci Narodowej w sali historii (wtedy nr 26) 9 XI 1974.
Siedzą od lewej profesorowie: Władysław Sondej, Lidia Szyposz, Krystyna Trentowska,
Urszula Kocięcka, Bronisława Kozaczuk. Przy tablicy – prof. Mieczysław Matelski.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 9. Grono pedagogiczne z abiturientami 1975 roku.

Siedzą od lewej: Jerzy Małek, Helena Małek, Helena Tarlecka, Roman Kasprowicz, Lidia Szyposz, Jan Michalczyk, Agnieszka Michalczyk, Krystyna Trentowska.

Stoją w pierwszym rzędzie od lewej: Jan Gładkowski i Telesfor Kocięcki.

Pośrodku – Władysław Sondej.

Stoją w pierwszym rzędzie od prawej: Mieczysław Matelski i Wilhelm Szwerecki.

Stoją w drugim rzędzie od prawej: Henryk Zieliński i Jerzy Erwin.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 10. Klasa IVa szczycieńskiego liceum z nauczycielami. Koniec roku szkolnego 1974/1975.

**W pierwszym rzędzie z dołu od lewej profesorowie: Jerzy Małek, Helena Małek,
Krystyna Trentowska, Lidia Szyposz, Helena Tarlecka, Władysław Sondej,
Wilhelm Szwerecki, Agnieszka Michalczyk, Jan Michalczyk.**

**W drugim rzędzie pierwszy z lewej – Telesfor Kocięcki, pierwszy z prawej – Jerzy Erwin,
trzecia z prawej – Alina Wrońska.**

W trzecim rzędzie pierwsza z prawej – Krystyna Trzcńska.

**W czwartym rzędzie pierwszy z lewej – Jan Gładkowski, wśród uczniów –
Roman Kasprowicz, pierwszy z prawej – Henryk Zieliński, drugi z prawej – Antoni Ostasz.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 11. Klasa IVb szczycieńskiego liceum z nauczycielami. Koniec roku szkolnego 1974/1975.
W pierwszym rzędzie od lewej stoi prof. Jerzy Małek. Siedzą: Helena Małek, Krystyna Trentowska,
Lidia Szyposz, Helena Tarlecka, Władysław Sondej, Telesfor Kocięcki,
Agnieszka Michalczyk, Jan Michalczyk.
W drugim rzędzie stoją od lewej: Jan Gładkowski, Antoni Ostasz. Od prawej: Roman Kasproicz,
Wilhelm Szwerecki.
W trzecim rzędzie od prawej: Alina Wrońska, Jerzy Erwin, Krystyna Trzcńska.
trzecia z prawej – Alina Wrońska.
W piątym rzędzie drugi od lewej – Mikołaj Kozaczuk. Pierwszy od prawej – Henryk Zieliński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 12. Klasa IVc szczygieńskiego liceum z nauczycielami. Koniec roku szkolnego 1974/1975.
W pierwszym rzędzie od lewej siedzą profesorowie: Jerzy Małek, Helena Małek, Lidia Szyposz,

Helena Tarlecka, Władysław Sondej, Krystyna Trentowska,
Agnieszka Michalczyk, Jan Michalczyk.

W drugim rzędzie stoją od lewej: Jan Gładkowski i Telesfor Kocięcki.
w drugim rzędzie stoją od prawej: Wilhelm Szwarecki i Roman Kasprowicz.

W trzecim rzędzie pierwszy od prawej – Jerzy Erwin.

W czwartym rzędzie pierwsza od prawej – Alina Wrońska.

W piątym rzędzie pierwszy od prawej – Mieczysław Matelski.

W szóstym rzędzie pierwszy od prawej – Henryk Zieliński.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 13. Dzień Edukacji Narodowej w LO w 1985 roku.
Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Trzcińska, Wilhelm Szwerecki, Józef Godycki-Ćwirko, Jan Kokoryn, pomiędzy Janiną Gałosz (dyrektorka LO) i Lidią Szyposz – Barbara Sobolewska-Węgrzyn, pomiędzy Lidią Szyposz i Ireną Kask – Galina Goettel, Maria Stypik.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 14. Komisja podczas matury w r. szk. 1993/1994 (10–11 V).
Od lewej profesorowie: Piotr Karczewski, Anna Tobolewska, Irena Kask,
Lidia Szyposz, Wanda Poniatowska.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 15. Skład Rady Pedagogicznej w r. szk. 1993/1994 wraz z pracownikami administracji.
Prof. Lidia Szyposz – w trzecim rzędzie od dołu, trzecia od lewej.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

MIEJSCE SPOCZYNKU

Ryc. 16. Mogiła Lidii Szyposz na cmentarzu komunalnym w Szczycie (VI 2024)

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

**Ryc. 17. Tablica informacyjna na mogile Lidii Szyposz
na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (VI 2024)**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Anna Tobolewska
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*